

Jāņa K. dzīvesstāsts

Laila Rieksta – Riekstiņa,
Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas
priekšiece

- Jānis K. ir 15 gadus vecs pusaudzis, kurš jau 2,5 gadus dzīvo bērnu namā un mācās tuvējā skolā

- Zēna uzvedība pakāpeniski pasliktinājusies:
 - viņš sācis kavēt skolu, pasliktinājušās sekmes
 - bieži iesaistījies kautiņos gan skolā, gan bērnu namā
 - atteicies ievērot pedagogu un bērnu nama darbinieku prasības, uz aizrādījumiem reaģējis ar rupjībām
 - vairākkārt tīši sabojājis gan skolas, gan bērnu nama inventāru
 - sācis smēķēt “zālīti,” iesaistījies tās lietošanā arī citus bērnus
 - sācis zagt

Palīdzības pasākumi

- Jānim piedāvāta psihologa palīdzība, no kuras zēns atteicies, jo neuzticas ne skolas, ne bērnu nama psihologam
- Par pārkāpumiem ziņots policijai – sastādīti vairāki administratīvo pārkāpumu protokoli, piemērots administratīvais sods, kas tiek maksāts no kabatas naudas

Palīdzības pasākumi

- Jānis K. konsultēts pie psihiatra un narkologa, garīga rakstura traucējumi nav konstatēti
- izgājis motivācijas programmu slimnīcā
- Īslaicīgi saņēmis sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bērniem, kam izveidojusies atkarība no psihoaktīvām vielām, rehabilitācijas centrā “Saulrīti”
- vairākkārtīgi bēdzis un vests atpakaļ, līdz kategoriski atteicies uzturēties centrā
- paziņojis, ka dzīvos bērnu namā, bet nekādus noteikumus neievēros

Kas notiks tālāk?

- Jānim piemērots aizdomās turamā statuss kriminālprocesā par zādzību, drīz tiks uzrādīta apsūdzība...

Kas bija pirms tam?

- Jānis līdz 10 gadu vecumam kopā ar jaunāko brāli un māsu auga ģimenē, kur vecāki lietoja alkoholu, par bērniem nerūpējās
- 2008. gadā bāriņtiesa Jāņa vecākiem atņēma aprūpes tiesības, jaunākajiem bērniem iecēla aizbildni – mātes māsu.
- Jānis nonāca audžuģimenē

Kas bija pirms tam?

- Jānis ļoti pārdzīvoja gan šķiršanu no vecākiem, gan no brāļa un māsas, par kuriem bija pieradis rūpēties vecāku vietā
- audžuģimenē nevarēja iedzīvoties
- 2009. gadā Jāni ievieto citā audžuģimenē, zēnam parādās uzvedības problēmas – noteikumu neievērošana, klaiņošana, rupja izturēšanās.
- Audžuģimene atsakās no Jāņa

Kas bija pirms tam?

- 2010. gadā pēc ilgās pierunāšanas mātes māsa kļūst par aizbildni arī Jānim
- 2011. gada sākumā aizbildne smagi saslimst un visi trīs bērni nonāk bērnu namā

Kas bija pirms tam?

- 2012. gada pavasarī Jāņa brāli un māsu adoptē ārvalstnieki, kuru ģimenē bērni vairākkārt ciemojušies
- Jānis arī gribējis ciemoties viesģimenē ārzemēs, bet uzsāktā kriminālprocesa dēļ tas nav bijis iespējams
- 2013. gada vasarā Jānis ciemojas bijušajā audžuģimenē, kura piekritusi viņu uzņemt uz divām nedēļām kā viesģimene

Jāņa stāsts

- Bērnu namā nepatīk, jo nav ko darīt. “Zāli” pīpē no garlaicības.
- Jāņa ikdiena – no rīta pieceļas, tad dodas uz tuvējo pilsētu, lai iegādātos “zālīti,” tad brauc atpakaļ, sameklē kompāniju, ar ko kopā smēķēt – reizēm tie ir bērnu nama audzēkņi, reizēm – “svešie.” vakarā atgriežas bērnu namā.
- Vasarā, kad viesojās audžuģimenē, “zālīti” nesmēķēja, jo bija, ko darīt – kopā ar bijušajiem audžuvecākiem strādājuši dārzā, marinējuši gurķus, gājuši peldētis

Ko darīt ar Jāni?